

Provinciale Staten van de Provincie Fryslân
GrienLinks, Dhr. J. Knol
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 16 mei 2023

Verzonden, 16 MEI 2023

Ons kenmerk : 02113888
Afd./Opgave : Groen Fryslan
Behandeld door : K. Luijten / (06) 50 26 06 48 of k.e.luijten@fryslan.frl
Uw kenmerk : 02107107
Bijlage(n) :

Onderwerp : Beantwoording schriftelijke vragen over de financiering van het Aanvalsplan Grutto

Geachte Statenleden,

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 17 april 2023 beantwoorden wij als volgt.

Uw inleiding:

De grutto heeft het zwaar, in 1970 waren er nog 120.000 broedparen, nu nog 25.000. Om de vogel, maar ook andere weidevogels te helpen is het Aanvalsplan Grutto opgesteld. In Fryslân wordt hier invulling aan gegeven, maar de plannen stagneren door onduidelijkheid over de financiering van het langdurige beheer.

Volgens berichtgeving in Trouw d.d. 15 april 2023 steggelen het Rijk en de Provincies al 2,5 jaar over het laatste deel van de financiering: 'Onenigheid Rijk en provincie fruikt redding van de grutto.'

Steggelen boven natuur plaatsen. De grote verliezer is de grutto. GroenLinks vindt dit een kwalijke zaak, omdat dit niet besturen is maar uitstellen en niets doen.

Daarom hebben wij de volgende vragen:

Vraag 1:

In het artikel in Trouw wordt gesproken over een impasse tussen het Rijk en de provincies. Wie zitten er aan deze overlegtafel?

Antwoord vraag 1:

De suggestie dat Rijk en Provincies in een impasse zitten over de financiering van het Aanvalsplan Grutto herkennen wij niet. Bij het tot stand komen van de mogelijkheid voor langjarige beheerovereenkomsten, zijn zowel provincies als het ministerie van LNV betrokken. Dit proces loopt. Bij het realiseren van de mogelijkheid tot het verlenen van langjarige beheerovereenkomsten zijn Provincies, LNV en RvO betrokken. Besluitvorming hierover is aangehouden in afwachting van Landbouwakkoord. Zomer 2023 wordt tekstvoorstel voor aanpassing Nationaal Strategisch Plan (NSP) gedaan (EU) zodat juridische mogelijkheid ontstaat voor realisatie van langlopende beheerovereenkomsten.

Verder worden hierin meegenomen: Initiatiefgroep van het Aanvalsplan Grutto (Pieter Winsemius (interview Trouw), Ferd Crone, Rudy Rabbinge, Henk de Vries (It Fryske Gea), Hans van der Werf (Friese Milieu Federatie), Kees de Pater en Piet Spoorenberg (Vereniging van Bloemenveilingen in Nederland) en de landelijke Brede Werkgroep van het Aanvalsplan waarin naast de overheden en de initiatiefgroep, BoerenNatuur, Landschappen NL, Milieufederatie, Unie van Waterschappen en Vogelbescherming Nederland zijn vertegenwoordigd.

Vraag 2:

Volgens het artikel uit Trouw wordt er 2,5 jaar onderhandeld over de financiering van een reddingsplan voor de grutto. Klopt het dat al 2,5 jaar hierover onderhandeld wordt? Zo ja, waar loopt de onderhandeling op vast? Zo nee, waarom wordt het plan dan nu niet uitgevoerd?

Antwoord vraag 2:

Dit is niet correct. Het Aanvalsplan Grutto is sinds voorjaar 2022 in uitvoering in zeven weidevogelprovincies. De door toenmalig minister Schouten vrijgemaakte middelen voor het Aanvalsplan Grutto worden ingezet.

Het plan wordt gefaseerd in circa 36 gebieden landelijk uitgerold, op dit moment wordt er landelijk in 26 gebieden aan het Aanvalsplan gewerkt waarvan acht gebieden in Fryslân. De genoemde € 68 miljoen wordt in deze gebieden ingezet t.b.v. uitbreiding en verzwaring van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb), in aansluiting op de speerpunten van het Aanvalsplan. In Fryslân is in het weidevogelseizoen 2022 en 2023 € 4,25 miljoen extra beheer in kader van het Aanvalsplan Grutto afgesloten.

Een van de aandachtspunten in het Aanvalsplan is langjarige zekerheid voor boeren die in het kader van het Aanvalsplan hun bedrijfsvoering moeten aanpassen op de grote hoeveelheid agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Het proces om tot realisatie van de langjarige beheerovereenkomsten te kunnen overgaan loopt. Op de volgende punten worden vervolgstappen uitgewerkt:

- financiering van de lange termijn overeenkomsten.
- juridisch mogelijk maken van de lange termijn overeenkomsten.

Door de Ambtelijke Adviescommissie Vitaal Platteland is in maart 2023 besloten om het landbouwakkoord af te wachten voor verdere besluitvorming. Tegelijkertijd wordt het proces opgestart voor implementatie in de provincies. In het juridisch beraad is gekeken hoe implementatie van langlopende beheerovereenkomsten kan plaatsvinden. Het Nationaal Strategische Plan (NSP) biedt op dit moment nog niet de mogelijkheid om overeenkomsten langer dan 6 jaar aan te gaan. Een tekstvoorstel voor aanpassing van het NSP, zomer 2023, is in voorbereiding.

Vraag 3:

In het artikel in Trouw komt naar voren dat er zorgen zijn over de lange termijn risico's wat betreft de financiering. Wat zijn precies de risico's hiervan en welke mogelijkheden zijn er om deze risico's te beperken en te beheersen?

Antwoord vraag 3:

De beheerovereenkomsten in het kader van het Aanvalsplan Grutto (via het ANLb), zijn onderdeel van het NSP/GLB en worden gefinancierd met middelen van EU (65%), Rijk (17,5%) en Provincie (17,5%). Het NSP biedt nu de mogelijkheid beheerovereenkomsten te verlenen van maximaal 6 jaar. Voor deze GLB-periode (t/m 2027) zijn de middelen gedekt. Voor de periode na 2027 is er geen financiële dekking van beheer.

Voor de financiële garantstelling van langlopende beheerovereenkomsten na deze GLB-periode en tot 2035 wordt nu eerst een beroep gedaan op het Transitiefonds landelijk gebied en natuur. Met het Transitiefonds wil het kabinet de maatregelen bekostigen die nodig zijn om de stikstofbelasting van de natuur terug te dringen, evenals de emissies van broeikasgassen door landbouw en landgebruik. Daarnaast wil het kabinet maatregelen financieren die bijdragen aan het beschermen en ontwikkelen van de natuur en het tijdig voldoen aan de Kaderrichtlijn water en maatregelen die bijdragen aan de verduurzaming van de landbouw.

Vraag 4:

Wat is het standpunt van GS in de onderhandelingen?

Antwoord vraag 4:

De beheerovereenkomsten (ANLb) zijn onderdeel van het NSP/GLB en worden gefinancierd met middelen van EU (65%), Rijk (17,5%) en Provincie (17,5%). Om deze middelen in te kunnen zetten in langjarige beheerovereenkomsten dient het Rijk dit met de EU, via NSP mogelijk te maken.

Voor de huidige GLB-periode (t/m 2027) zijn de middelen beschikbaar gesteld.

Er wordt nu eerst ingezet op financiële garantstelling van langlopende beheerovereenkomsten via het Transitiefonds. Inzetten op het Transitiefonds is conform het voorstel vanuit het Rijk. De overeenkomsten kunnen dan worden afgesloten voor maximaal 12 jaar (2035), mits deze optie via het NSP mogelijk is gemaakt.

Vraag 5:

De financiering waarover gesproken wordt gaat over een Europese subsidie voor Europese Landbouwbeleid. Deze is voor een periode van zes jaar. Als er niets met deze subsidie gedaan wordt, moeten de gelden hiervan dan weer terugvloeien naar Europa?

Antwoord vraag 5:

Dit is niet aan de orde; de middelen worden ingezet voor het Aanvalsplan Grutto.

Vraag 6:

Is er zicht op een einde van deze onderhandelingen? Kortom, wanneer wordt hier een knoop over doorgemaakt om de grutto te redden? Is er iets dat we vanuit Fryslân kunnen doen om deze impasse over de gruttogebieden te doorbreken?

Antwoord vraag 6:

De middelen worden conform planning ingezet in de huidige GLB-periode. Naast het aanvullende en verzwaarde beheer, zal de komende jaren samen met de gebiedspartijen worden gewerkt aan een optimale inrichting van de weidevogelbiotoop in de Aanvalsplan Gruttogebieden. Daarnaast dient een goed verdienmodel voor de lange termijn voor de deelnemende boeren beschikbaar te zijn. Hier wordt door de Initiatiefgroep van het Aanvalsplan aan gewerkt en heeft ook aandacht in de gebiedsplannen in kader van het FPLG.

T.a.v. de langlopende beheerovereenkomsten moeten de aandachtspunten op zowel juridisch als financieel gebied worden opgelost. Als dit proces voorspoedig verloopt, zou het eind 2023 rond kunnen zijn. Vanaf 2024 zou dan in het meest gunstige geval de eerste langlopende beheerovereenkomsten kunnen worden verleend.

De aanpassing van het NSP staat voor deze zomer gepland. Eind dit jaar wordt duidelijkheid verwacht over middelen uit het Transitiefonds, w.o. voor de financiële garantstelling voor de langlopende beheerovereenkomsten voor de periode 2028 – 2035).

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Schepers, MSc, secretaris